

**EVRENSEL HİZMET GELİRLERİNİN TAHSİLİ VE GİDERLERİN YAPILMASINA İLİŞKİN
USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, evrensel hizmetin sağlanmasına ilişkin gelirlerin tahsili ve giderlerin yapılması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, evrensel hizmetin yürütülmesini teminen hizmet türlerini, yükümlü işletmecileri, gelir kalemlerini, net maliyeti, ödeme şekli ile bunlara yönelik kıstas ve yöntemler ile bu işlemlerle ilgili uygulama ve denetimleri kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Evrensel Hizmetin Sağlanması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Acil yardım çağrılan hizmetleri : Ulusal ve uluslararası düzenlemelerde kabul görmüş yangın, sağlık, doğal afetler ve güvenlik gibi acil durumlara ilgili olarak bilgilerin itfaiye, polis, sağlık gibi kuruluşlara en hızlı ve en uygun şekilde iletilmesini,
- b) Ana elektronik haberleşme şebekesi: Kamu kullanımına açık telefon hizmetlerinin üzerinden yürütüldüğü, belirli noktalar arasında elektronik haberleşme sağlayan transmisyon alt yapısı ve anahtarlar ekipmanları da dahil olmak üzere iletim sistemleri şebekesini,
- c) Ankesörlü telefon: Para, jeton, kodlanmış kartlar ve benzeri kullanılarak telefon görüşmesi yapılmasına imkan veren özel terminal cihazını,
- ç) Ankesörlü telefon hizmeti: Kamu kullanımına açık, ankesörlü telefon aracılığıyla ana elektronik haberleşme şebekesine ve/veya diğer şebekelere erişim sağlanması suretiyle gerçekleştirilen hizmeti,
- d) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,
- e) Basılı veya elektronik ortamda sunulacak telefon rehber hizmeti: İhtiyaç sahiplerinin haberleşme hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmalarını, bilinmeyen numaraların tespiti teminen verilen rehberlik hizmetini,
- f) Bilgi teknolojileri yaygınlığı: Bilgi toplumunun geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla bilgisayar okur yazarlığı da dahil olmak üzere bilgi teknolojilerinin eğitim alanında yaygınlaştırılmasına yönelik hizmetleri,
- g) Elektronik haberleşme: İşaret, sembol, ses, görüntü ve elektrik işaretlerine dönüştürülebilir her türlü verinin kablo, telsiz, optik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, elektrokimyasal, elektromekanik ve diğer iletim sistemleri vasıtasıyla iletilmesini, gönderilmesini ve alınmasını,
- ğ) Evrensel hizmet: Coğrafi konumlarından bağımsız olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde herkes tarafından erişilebilir, önceden belirlenmiş kalitede ve herkesin karşılayabileceği makul bir bedel karşılığında asgari standartlarda sunulacak olan, temel internet erişimi de dahil elektronik haberleşme hizmetlerini,
- h) Evrensel hizmetin net maliyeti: Bir işletmecinin, evrensel hizmet yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmek için sağladığı durum ile hiç yükümlü olmasaydı içinde bulunacağı durum arasındaki net maliyet farkını,
- ı) Evrensel hizmet yükümlüsü: Elektronik haberleşme sektöründe görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izin uyarınca 5369 sayılı Kanun kapsamındaki hizmetleri sağlamakla yükümlü kılınan işletmeciyi,
- i) İlgili pazar: Ülkenin tümünde veya bir bölümünde sunulmakta olan belirli bir elektronik haberleşme hizmeti ve onunun yüksek derecede ikame edilebilen diğer elektronik haberleşme hizmetlerinden oluşan pazarı,
- j) İşletmeci: Kurum ile yapılan görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izin uyarınca elektronik haberleşme hizmetlerini yürüten ve/veya elektronik haberleşme alt yapısını işleten bir sermaye şirketini,
- k) Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,
- l) Net satışlar: Maliye Bakanlığınca yayımlanan muhasebe sistemi uygulama genel tebliğleri uyarınca tespit edilen tek düzen hesap planı ve mali tabloların açıklanmasına ilişkin usul ve esaslara uygun olarak düzenlenmiş gelir tablosundaki net satışlar bölümünü,
- m) Sabit telefon hizmeti: Elektronik haberleşme şebekesi üzerinden verilen, sabit bir noktadan ses iletimini ihtiva eden hizmetleri,
- n) Temel internet hizmeti: Minimum 56 kbit/saniye hız olmak kaydıyla makul ve yaygın internet hizmetlerini, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Evrensel Hizmet Gelirlerinin Tahsili, Ödenmemesi ve Ödenek Temini

Evrensel hizmet gelirleri

MADDE 5 – (1) Evrensel hizmet gelirleri aşağıdaki kalemlerden oluşmaktadır.

- a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun Ek 19 uncu maddesi gereğince Hazine Müsteşarlığı hesaplarına yatırılan görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile telekomünikasyon ruhsatı ve genel izin bedelinin % 2'si,
  - b) GSM İşletmecileri dışındaki işletmeciler ve Türk Telekom, yıllık net satış hasılatının % 1'i,
  - c) GSM İşletmecileri, Hazineye ödeyecekleri payın % 10'luk kısmı,
  - d) Kurum, 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu ile 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu uyarınca verdiği idari para cezalarının % 20'si,
  - e) (Değişik:RG-20/04/2007-26499) Kurum, her üç ayda bir giderlerinin karşılanmasından sonra kalan miktarın % 20'si.",
- (2) Hazine Müsteşarlığı birinci fıkranın (a) bendinde yer alan gelir kalemini, yetkilendirme tarihini takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi hesabına aktarır.
- (3) (Değişik:RG-20/04/2007-26499) Birinci fıkranın (b) bendinde yer alan gelir kalemi, izleyen yılın Nisan ayı sonuna kadar, (c) bendinde yer alan gelir kalemi, ödendiği ay içerisinde, (d) bendinde yer alan gelir kalemi, tahsil edildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar, (e) bendinde yer alan gelir kalemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereği genel bütçeye yapılacak ödemeden önce takip eden ayın on beşine kadar Bakanlığa bildirilir. Bildirilen bu meblağlar aynı süreler içerisinde Bakanlığın Merkez Muhasebe Birimi hesabına aktarılır ve bütçeye "Evrensel Hizmet Gelirleri" adı altında gelir kaydedilir.

Katkı paylarının ödenmemesi

MADDE 6 – (1) Beşinci maddede belirtilen sürelerde ödenmeyen katkı payları, Bakanlığın ilgili vergi dairesine yapacağı başvuru üzerine, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Vergi dairelerince yapılan tahsilatlar ertesi ayın sonuna kadar Bakanlığın Merkez Muhasebe Birimi hesabına aktarılır. Süresinde ödenmeyen katkı paylarına, vade tarihinden ödendiği tarihe kadar geçen süre için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

Ödenek temini

MADDE 7 – (1) İşletmecilerin evrensel hizmet sağlama yükümlülükleri nedeniyle ortaya çıkan evrensel hizmetin net maliyetinin karşılanması ve 5369 sayılı Kanunda belirtilen diğer harcamaları karşılamak için Bakanlık bütçesine her yıl evrensel hizmet gelirleri tahmini kadar ödenek öngörülmüştür. Evrensel hizmetler için ödenek ihtiyacının bu hizmet gelirleri tahmininden fazla olması halinde yeterli ödenek Bakanlık bütçesine konulur. Bu amaçla konulan ödenek münhasıran, 5369 sayılı Kanun ile Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesi için kullanılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Evrensel Hizmet Yükümlüsünün Belirlenmesi ve Sorumlulukları

Evrensel hizmet yükümlüsünün belirlenmesi

MADDE 8 – (1) Bakanlık aşağıdaki hükümler dahilinde evrensel hizmet yükümlüsünü belirler.

- a) Bakanlık, evrensel hizmetin götürüleceği yerleri, verilmesi gerekli hizmet türlerini tespit eder ve yayımlar.
- b) Elektronik haberleşme alt yapısından yoksun olan bölgelere götürülecek her bir hizmet için evrensel hizmet yükümlülüğüne talip olan işletmeciler;
  - 1) Hizmetin sunulacağı bölgeye,
  - 2) Bu bölgedeki mevcut ve planlanmış elektronik haberleşme alt yapısına,
  - 3) Vereceği hizmet türlerine,

- 4) Maliyetlerine,
- 5) Uygulayacağı fiyatlara,
- 6) Planlanmış gelirleri ve bunların toplam gelirler içindeki dağılımına,
- 7) Potansiyel abone sayısına,
- 8) Hizmet kalitesine,
- 9) Evrensel hizmete dayalı olarak planladığı iş kapsamı ile ilgili mali ölçütlere ve benzeri hususlara ilişkin bilgi ve belgelerini, Bakanlığa verir.

c) Yukarıda belirtilen bilgi ve belgeler dışında, Bakanlık gerekli gördüğü diğer hususlara ilişkin bilgi ve belgeleri de isteyebilir.

ç) (Değişik:RG-20/04/2007-26499) Ancak,

1) Bilgi teknolojilerinin yaygınlaştırılmasına ve kullanımına yönelik uygun fiziki ortamın oluşturulması amacıyla yapılacak her türlü araç, gereç, bilgisayar, yazılım ve donanımlar ile ilgili alımlarda,

2) Farklı yayım ortamları ve teknoloji kullanılarak yapılan sayısal yayıncılığın (DVB-T, DVB-S, DVB-C) karasal sayısal vericiler üzerinden ülkenizdeki yerleşim alanlarının tamamını kapsayacak şekilde sunulmasını teminen iletim, verici, test cihazları, ölçü aletleri gibi ihtiyaç duyulan diğer teknik teçhizat alımı ve kurulumunda (b) ve (c) bentleri uygulanmaz.

d) Bakanlık, evrensel hizmet yükümlüsünü, söz konusu hizmet için talepte bulunan işletmeciler arasından ihale ile belirler. Yükümlülük süresi, bu hizmetin kesintisiz ve evrensel hizmet desteği olmaksızın sürdürülebilmesini teminen amortisman süreleri de göz önünde bulundurularak asgari beş yıl olarak belirlenir.

e) Bakanlık, merkeze uzak ve kırsal bölgelerden oluşan yüksek maliyet alanlarına hizmetin götürülebilmesi için uygun teknoloji seçenekleri ile işletmecilerin ilgili bölge ve/veya pazardaki büyüklüklerini göz önünde bulundurularak ilgili mevzuat hükümleri dahilinde işletmeciler arasından gerektiğinde geçici evrensel hizmet yükümlüsünü belirleyebilir. Bu durumda yükümlü işletmeci maliyetini ispatlamak zorundadır.

f) Bakanlık belirlenen işletmeciye "Evrensel Hizmet Yükümlülük Belgesi" verir.

Evrensel hizmet yükümlüsünün sorumlulukları

MADDE 9 – (1) Evrensel Hizmet Yükümlüsünün sunacağı hizmetlerle ilgili sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

a) Ankesörlü telefon hizmetini, kamu kullanımına açık yerlerde özürhümlerinde de kullanımına uygun şekilde tasarlar. Ankesörlü telefonun ülke çapında kurulmasında nüfus yoğunluğunun düşük olduğu yerleşim birimlerine Bakanlığın da uygun görüşü alınarak öncelik verilmesine özen gösterir.

b) Elektronik haberleşme hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmasını ve bilinmeyen numaraların tespit edilmesini teminen, rehber dahil olmak istemediğini beyan eden aboneler haricindeki abonelerin bulunduğu illere göre en az adı, soyadı, adresi ve telefon numarasını kapsayacak şekilde alfabetik ve meslekî olarak Kurumca belirlenen numaralandırma planına uygun bilgileri mobil numaralar dahil, derleyerek basılı ve elektronik ortamda sunmakla yükümlüdür. Belli aralıklarda güncelleştirilmesi gereken basılı ortamda verilecek rehber hizmetleri için yükümlü işletmeci tarafından alınacak reklam gelirleri net maliyetin belirlenmesinde dikkate alınır. Telefon, internet, yazılı mesaj gibi elektronik ortamda sunulacak telefon rehber hizmetlerinin maliyetlerini Bakanlığa değerlendirilmek üzere bildirir.

c) Acil yardım çağrılarının erişimini Acil Servis Numaraları ile ilgili mevzuat değişikliğini de dikkate alarak ücretsiz sağlar.

ç) Denizde tehlike ve emniyete ilişkin haberleşme hizmetini makul ücret karşılığında sağlar.

d) Kurum tarafından telekomünikasyon sektöründe tüketici haklarına ilişkin yapılan düzenlemeler dahilinde evrensel hizmetlere ilişkin olarak doğru faturalama yapar ve ayrıntıları gösterir.

e) Fatura içeriği ile ilgili olarak ihtilaf durumunda abone, 30 gün içinde şikayetini yükümlü işletmeciye bildirir. İşletmeci bu işlemlerle ilgili bilgiyi ve cevabı en geç 15 gün içinde aboneye verir ve bu süre içerisinde herhangi bir şekilde hizmeti durduramaz. Abonenin ödeme zorluğundan dolayı hizmetin durdurulmasına karar verilmesi durumunda, 60 gün süreyle abonenin gelen çağrılar alabilmesi ve acil çağrıları yapabilmemesi sağlanır.

f) Minimum 56 kbit/saniye hız olmak kaydıyla makul ve yaygın internet hizmetlerine elverişli teknolojiyi götürmekle yükümlüdür.

g) Elektronik haberleşme şebekesi üzerinden verilen, sabit bir noktadan ses iletimini ihtiva eden hizmetleri sunmakla yükümlüdür. Sabit telefon hizmetini sağlarken belirlenmiş ve yaygın standartlar ve kaliteye eşdeğer hizmetleri yürürlükteki mevzuat hükümlerine uymak koşuluyla farklı teknolojileri kullanarak sunabilir.

ğ) Sunacağı evrensel hizmetlerden tarife ve abonelik sözleşmelerinin ilgili hükümlerini bu yönetmelik hükümlerine uygun hale getirir.

h) Yükümlü işletmeci Kurum tarafından belirlenen hizmet kalite standartlarına uymakla ve hizmet kalitesi ölçütlerine ilişkin bilgileri Kuruma sunmakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Evrensel Hizmetin Net Maliyetinin Hesaplanması ve Ödenmesi

Net maliyetin hesaplanması

MADDE 10 – (1) Evrensel hizmetin net maliyeti, yükümlü işletmecinin hizmeti sunması durumunda dikkate alınması gereken maliyetleri asgariye indirme amacıyla belirlenir. Yükümlü işletmecinin hizmetleri evrensel hizmet kapsamında karşılanmadığı zaman ile evrensel hizmet yükümlüsü olarak karşıladığı zamanki net maliyetleri arasındaki fark esas alınarak hesaplanır.

(2) (Değişik:RG-20/04/2007-26499) Ancak,

a) Bilgi teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve kullanımına yönelik uygun fiziki ortamın oluşturulması amacıyla yapılacak her türlü araç, gereç, bilgisayar, yazılım ve donanımların gelişen teknoloji uygulanmak suretiyle irtibatlarının sağlanması için gerekli mal ve hizmet satın alma bedellerinin,

b) Farklı yayım ortamları ve teknoloji kullanılarak yapılan sayısal yayıncılığın (DVB-T, DVB-S, DVB-C) karasal sayısal vericiler üzerinden ülkenizdeki yerleşim alanlarının tamamını kapsayacak şekilde sunulmasını teminen iletim, verici, test cihazları, ölçü aletleri gibi ihtiyaç duyulan diğer teknik teçhizat alımı ve kurulumu bedellerinin

toplamı ödemeye esas alınır. Ayrıca net maliyet hesabına girilmez.

(3) Her bir evrensel hizmetin veya unsurun mevcut üretim programına dahil edilmesi veya çıkarılması halinde sabit ve değişken maliyetlerdeki uzun dönem artan değişiklikler esas alınır. Hesaplama, yükümlü işletmeci tarafından yapılacak tesis maliyeti ile bakım onarım, işletme maliyeti ve diğer maliyet kalemlerinin toplamından, elde edeceği muhtemel gelir ve dolaylı kazanımlar düşüldükten sonra yapılır. Evrensel hizmetin hiç sunulmaması veya sunulan hizmetin durdurulması durumunda tasarruf edilen maliyetler ile bu durumda kaybı olan gelirler de göz önünde bulundurulur.

(4) Evrensel hizmetin net maliyetinin hesaplanmasında, işletmecilerin evrensel hizmet yükümlüsü olması dolayısıyla elde edeceği dolaylı kazanımlar veya çağrılardan elde edilebilecek gelirler de göz önüne alınarak hesaplama yapılır. Yapılan hesaplamada evrensel hizmet yükümlüsünün hem maddi hem de maddi olmayan kazançları dikkate alınır. Maddi olmayan kazanımlar; yükümlü işletmecinin adını daha çok duyulması, pazarlama ve reklam dolayısıyla sağlanan kazancı, işletmecinin evrensel hizmet alanında tanınmasından dolayı pazarlamadaki kolaylığı, planlama ve üretim maliyetinin azalması hususlarıdır.

(5) Bakanlık, evrensel hizmet yükümlüsüne verilecek destekleri belirlemek amacıyla Kurumdan evrensel hizmet ile ilişkilendirilen maliyet kalemleriyle ilgili görüş alır.

Evrensel hizmetin net maliyetinin ödeme esasları

MADDE 11 – (1) Bakanlık, ilgili kurum ve kuruluşların da görüşünü alarak düşük gelirli, özürhümler ve sosyal desteğe ihtiyacı olan grupları belirler. Bu gruplara hizmetin uygun ve indirilmiş fiyatlara sunulabilmesi için 8 inci maddenin (b) bendinde belirtilen kriterler dahilinde maliyetler gerekçeleri ve belgeleriyle birlikte yükümlü işletmeciden istenir. Bakanlık gelen bu bilgi ve belgeleri inceler ve maliyetleri baz alarak tespit yapabileceği gibi doğrudan karşılanabilir fiyat seviyesini Kurumun görüşünü alarak belirleyebilir.

(2) Yükümlü işletmeci her yıl Nisan ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait hizmetin sunulduğu bölgeyi, bu bölgedeki mevcut ve planlanmış elektronik haberleşme alt yapısını, evrensel hizmet türlerini, maliyetlerini ve toplam maliyet içindeki payını, evrensel hizmet ile doğrudan ilişkilendirilebilen ortak ve genel maliyetler dahil dağılımını, uyguladığı tarifeleri ve hizmet miktarlarını, elde ettiği gelirleri, bu gelirlerin toplam gelirleri içindeki dağılımını, o bölgede kabul ve reddedilen evrensel hizmet taleplerini, reddedilmiş ise gerekçelerini ve ek maliyetlerini, diğer evrensel hizmete bağlı olarak gerçekleştirdiği iş kapsamı ile ilgili mali ölçütleri ve benzeri hususlarla ilgili bilgi ve belgeleri içeren yıllık raporunu, ilgili bölgedeki hizmetin etkin ve verimli olup olmadığını değerlendirilmek üzere Bakanlığa teslim eder.

(3) Bakanlık, ayrıca Kurum ve/veya yükümlü işletmeciden, Kurumun belirlediği hizmet kalitesi ölçütlerine ilişkin bir önceki yıla ait bilgileri içeren raporunu ister.

(4) Bakanlık konuya ilişkin olarak yükümlü işletmeciden her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir ve gerekli gördüğü hallerde bağımsız denetçilere denetletilebilir.

(5) Bakanlıkça, yükümlü işletmeci tarafından sunulan kapsamlı raporlar, belgeler, faturalar ve gayri maddi kazanımlar dikkate alınmak suretiyle incelenerek onaylandıktan sonra, geçmiş yıl için ödeme Haziran ayı sonuna kadar Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten def'aten yapılır. Bu çerçevede Bakanlık Merkez Muhasebe Birimine ödeme emrini intikal ettirir. Merkez Muhasebe Birimi de kendisine intikal eden tutarı yükümlü işletmeciye öder.

(6) Bilgi teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve kullanımına yönelik uygun fiziki ortamın oluşturulması amacıyla yapılacak her türlü araç, gereç, bilgisayar, yazılım

ve donanımların satın alma bedellerinin toplamı yükümlüye sözleşmesinde belirlenen kriterler dahilinde ödenir.

(7) (Ek:RG-20/04/2007-26499) Ayrıca, düşük gelirli, özürli ve sosyal desteğe ihtiyacı olan gruplara sunulan hizmet tarifelerinde yapılacak indirimlere ilişkin faturalar yükümlü işletmeci tarafından 3'er aylık dönemler halinde Bakanlığa sunulur. Bu faturalar Bakanlıkça incelenerek onaylandıktan sonra fatura bedeli Merkez Muhasebe Birimi tarafından def'aten ödenir.

BEŞİNCİ KISIM Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Sayıştay Başkanlığının görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı ve Ulaştırma Bakanı birlikte yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
29/06/2006	26213
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayınlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
1. 20/04/2007	26499
2.	